

ՏԱՍՆՄԵԿԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Փոփոխում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ:

Օտարադաշնակցի գիտում են ուղղակի
Тужако, Редакция «Мелк»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և օտոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ երեւանից:
Ներքին լուրեր: ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Եղիպ-
տական հարց: Ձրանախա և խաղախ: Կօմֆէրէն-
ցիա: Նամակ Աւստրիայից: Արտաքին լուրեր:—
ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:—ՀԵՌԱՌԻՐՆԵՐ:—ՊԱՏԱՍԽԱՆ-
ՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱ-
ԿԱՆ: Խառնայի Մէլքրութիւններ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՎԱՆԻՅ

Յուլիսի 16-ին

Տեղիս երկսեռ դպրոցների հարցաքննութիւն-
ները վերջացան: Փետրուկան դպրոցի աշակերտները
և Սահակաճոյնի օրիորդաց դպրոցի աշակերտու-
հիւնները մեծ առաջադիմութիւն ցոյց տուին բոլոր
առարկաների մէջ, մանաւանդ մարդակազմութեան:
Այս առարկայի համար մենք գլխավորապէս պար-
տական ենք տեղիս քաղաքային բժիշկ Լ. Տիգրա-
նեանցի ջանքերին, որը ոչ թէ միայն խօսքով
քարոզելով, ինչպէս երևում է «Առողջապահական
թերթից», այլ գործնականապէս ևս ցոյց է տալիս
իր ազգասիրական զգացմունքները—դասեր տալով
տեղիս Սահակաճոյնի և Գայանեան օրիորդաց
դպրոցներում: Պարտի առաջարկութիւնը, թէ
նախ և առաջ աշակերտը պէտք է իմանայ իր
կազմութեանը, յետոյ միւս առարկաները, մեծ զարկ
տուեց դասաւանդմանը: Հիմա երեւանի բոլոր
հայոց ուսումնարանների միջին և բարձր դաս-
արաններում դաս է արվում այդ առարկան: Եւ իրաւ,
ինչպէս երևում է, աշխարհ բացելուն պէս, հետա-
քըքրվում է իրեն չբացառող առարկաներով,
այնպէս և ուսումնարանում աշակերտը ուղղում է
իրեն մօտ և փոքր ի շատ ծանօթ առարկանե-
րով: Վերջում և մարդակազմութիւն, նա այս վեր-
ջինի հետաքրքրելը նախադաս և հետաքրքրական
համարելով, սկսում է լաւ սովորել: Այս ինչու
յիշեալ դպրոցների աշակերտները կամ աշակեր-
տուհիները մեծ առաջադիմութիւն ցոյց տուին
մարդակազմութեան մէջ: Այս առարկայի օգուտ-
ները ինքն ըստ ինքեան հասկանալի լինելով,
ևս աւելորդ եմ համարում բացատրել, իսկ աւելի
հեշտ իմանալու սորա օգուտները, ընթերցողնե-

րը թող չարեւոյ կարգան հոյն բժ. Լ. Տիգրա-
նեանցի «Առողջապահական թերթ» ամսագիրը:
Այլի առաջ ունենալով այդ առարկայի օգուտնե-
րը, ցանկալի կը լինէր, որ այդ առարկան մի-
բոլոր ուսումնարաններում պարտաւորեցուցի լի-
նէր:

Հարցաքննութիւններին աչքի էր ընկնում այն,
որ ժողովուրդը շատ քիչ էր յաճախում հարցա-
քննութիւններին: Մինչև անգամ տղայոց հարցա-
քննութիւններին ոչ ոք չէր գալիս: Այսպիսի ան-
տարբերութիւն երևանցիներին սպասելի չէր: Թէ
օրիորդաց հարցաքննութիւններին դալիս էին
փոքր ի շատ, բայց այն էլ մեծ մասամբ կանայք:
Այս աշակերտի հանգամանքներից շատ անգամ
օգտւում են մի քանի թղթակիցները կամ լրատու-
ները, և իրանց անձնական կրթելուն բաւականու-
թիւն տալով սկսում են պատրաստել այս կամ
այն ուսուցչին կամ տնօրէն: Ժողովուրդը տեղեկ
չը լինելով, որովհետև անձամբ չէ եղել հար-
ցաքննութիւններին, հաւատում է այդ լուրերին և
սկսում է վատ նայել ուսուցչին, կամ եթէ ճա-
նաչում է նորան և գնահատում է նորա աշխա-
տութիւնները, նրա մասին լրագրի մէջ տպւած
վերադրում է ոչ թէ թղթակիցներին, այլ լրագրի
յետադիմութեան և խաբէութեանը: Շատ անձինք,
ի հարկէ խաբարամիտները, այն համոզմունքն են
թէ նրաթի պակասութեան պատճառով լրագրի-
ները շատ անգամ սուտ բաներ են տպւում: Կար-
ծիք չը կայ որ խմբագիրը անձամբ չէ կարող բո-
լորը ստուգել, այլ նա հաւատարմով թղթակիցնե-
րին տպւում է: Ինչ իմանայ թէ այդ թղթակցի
խօսքերը նրա անձնական կրթելի արդիւնքն են:
Սորա հետեանքը այն է լինում, որ ուսուցչի
տեսնելով, որ իր բոլոր ջանքերը մի րոպեում
կորան դուր տեղ, զգում է իր պարագմունքից
և հրաժարվում է պատմուհից, սորա տեղ դալիս է
մի ուրիշը: Այսպիսով անա ուսուցչին շուտ
շուտ փոխվում են, իսկ վնասվում են աշակերտ-
ները: Բայց այսպիսի թղթակիցները կամ լրա-
տուները չեն ամաչում արդեօք, որ լրագրութեան
իրենց վրա տեսնած հաւատարմութիւնը ծառայե-
նում են իրենց կրթելուն:

Բայց մենք ինչպէս պէտք է սորա առաջը տու-
նենք: Մի թղթակցի ամէն մի տեղից, մանա-
ւանդ մեծ քաղաքներից, ինչքան էլ տեղեկ լի-
նի գործերին, կարող է սխալվել: Բայց սորան
ոչ պէտք է ուղղել, եթէ ոչ միւս թղթակիցները:
Այն ժամանակ մենք հալիւ կը տեսնենք լրագրու-
թեան մէջ սուտ լուրեր, որոնք շատ անգամ նոյն

իսկ խմբագրին ևս քիչ գլխացաւ չեն պատճա-
ռում: Մեր խնդիրը նրանց պատկանող երի-
տասարդները պէտք է վերապէս առաջնորդեն
հասարակական կարծիքը: Այն մի գեղեցիկ աս-
պարէզ:

Խօսելով դպրոցների վրա, չեմ կարող չը խոս-
տովանել, որ թէ տեսուչ պ. Ս. Բէգնապարհանը
և թէ ուսուցչները ու վարժէիները բարեխղ-
ճօրէն էին կատարել իրենց պարտաւորութիւնները:

Մի քանի խօսք առուուողի մասին: Առուու-
րը շատ ընկած է: Վաճառականները անբաւ-
կան են իրենց զբոսները: Շատ խանութներ ամ-
բողջ օր մինչև երեկոյ փողի երես չեն տեսնում:
Այս բանը վերադրում են հացի էժանութեանը:
Փողը շատ թանկ է, ասում են: Երբեք ընկել են:
Արդէն սկսել են գնալ ամառանոց—Վրացկաձոր
(Գարաշիլազ): Մի քանի օրից յետ երևանը կը
դառարկվի: Ինչպէս երևում է չորը անտանելի կը
լինի մի քանի օրից յետոյ, արդէն հիմա սովորա-
կանից աւելի չը է:

Մի քանի օր սորանից առաջ Երևանից Պարս-
կաստան տանող ճանապարհի վրա, Երևանից ոչ
այնքան հեռու, սպանվել էին երեք պարսկաս-
տանցի պարսիկներ. սպանվածներից տարեկ են
անասուններ և իրենց վրա ունեցած բոլոր փողերը:
Ս. Տ. Մ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեզ պատմում են որ թիֆլիսի Գայանեան օ-
րիորդական դպրոցի տեսուչ պ. Նիկողայոս Խոս-
րոսով արդէն ստացել է թղթուղթիւն «Վարժա-
բան» անունով մի հայերէն մանկավարժական ամ-
սագիր հրատարակելու:

ԱՍՏՐԱՐԱՆԻՅ մեզ գրում են հետեանալ: «Եր-
կար ակարութեանց յետոյ մեր վիճակաւոր առաջ-
նորը, Գեորգ արքեպիսկոպոս Վեհապետեան, մա-
յիսի 23-ին վախճանվեցաւ: Նա թաղվեցաւ Աս-
տուածամօր եկեղեցու դաթում, մեծ փառքով ու
հանդիսով: Ասում են որ հանդիսեցաւ մեծ կա-
րողութիւն է թողել, բայց ուսումնարանի կամ
այլ տղային նպատակի համար ոչինչ չէ նուր-
բել»:

Նոյն տեղից մեզ գրում են որ Աստրախանի
հայոց ուսումնարանների երկու հոգաբարձուներ
հրաժարվել են իրանց պաշտօնից: Այժմ ուսում-
նարանները կառավարում են մի հոգաբարձու և

մի քահանայ: Յանկալի է, ասում է թղթակիցը,
որ նոր հոգաբարձուներ ընտրվին:

Ռուս լրագիրները դանդաղում են որ Ռուսաս-
տանի երկաթուղիները սաստիկ շատ փայտ են գոր-
ծածում: Նորերումս «Новое Время» լրագրում
տպւած էր Եւգենի Մարկովի յօդուածը, որի մէջ
նա այդ նիւթի մասին խօսելով հետեանալ հաշիւ
է անում իւրաքանչիւր 20 տարվայ ընթացքում
մեղանում ոչնչացնում են մինչև 1,200,000 դե-
սետին անտառ, իսկ նոր ծառերը չեն տնկում, ու-
րեմն շատ տարիներ չեն անցնի և Ռուսաստանի
այն մասերը, որտեղ գլխավորապէս անցնում են
երկաթուղիները, կատարելապէս մերկ կը լինեն
անտառներից և կը դառնան անապատներ: Բայց
մինչև այժմ, աւելացնում է իր կողմից «Русский
Курьер» լրագիրը, մեղանում ոչինչ չեն անում այդ
սպառնացող վտանգին առաջն առնելու համար:
Անտառների ոչնչացնելու սարսափելի ներդործու-
թիւն կունենայ կլիմայի, հողի, ջրերի պակասելու
և առհասարակ ժողովրդի ամբողջ գիւղական և
քաղաքական տնտեսութեան վրա: Գեո Մարկովից
շատ առաջ պրօֆէսոր Եանսոն, որքան յիշում
ենք 1874 թէին, ճանապարհների Յարակցութեան
Ս. Պետերբուրգի ինժեներական ինստիտուտում
իր կարգացած դասախօսութիւններին մէջ, որտեղ
յետոյ հրատարակվեց «Сравнительная статисти-
ка» (Համեմատական վիճակագրութիւն) վերնա-
գրով, հաշուում է որ եթէ անտառային տնտեսու-
թիւնը Ռուսաստանում այն ճանապարհով ընթա-
նայ, ինչպէս հիմա է ընթանում, շատ շատ մի
50 տարուց յետոյ ամբողջ Ռուսաստանում ոչ մի
տունկ, ոչ մի բոյս չի մնայ:

Ռուս լրագիրները հաղորդում են որ այս օրերս
Իդլայի թատրոնը կատարելապէս այրվեցաւ: Ընդ-
հինի պատճառը անյայտ է: Մարդանց հետ դժ-
բաղդութիւն չէ պատահել:

Ստացանք մեր խմբագրութեան մէջ Յարութիւն
դպիր Առաքելեանցի հայերէն լեզուով թարգմանած
և դեռ 1878 թէին տպւած «Կոնս Քիշտ» վերնա-
գրով գիրքը: Ուղարկողը խնդրել է մեզ հասցնել
այդ գիրքը Խման Սերգէյի Կուսիկեանին: Բայց
ոչ է Կուսիկեանը, որտեղ, որ երկրում ու քաղա-
քում է կենում,—այդ պ. ուղարկողը չէ ասում:

Մեզ գրում են Մեկրի գիւղից հետեանալ:
«Մեղրին այժմ անմաքուր է պահվում: Փողոց-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԽԱՄՍԱՅԻ ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մի գիշեր, որի առաւօտը քանադակեանքներին
պիտի դուրս բերէին հրապարակի վրա զլխատե-
լու համար, Շահի մօտ մտաւ մեր վերե յիշած
սենեկապետը՝ պատանի Սաֆարալի-բէկը: Նա
այնքան սիրելի էր Շահին, որ համարձակեցաւ
նրա ոտները համբուրելով աղաչել, որ ներսում
չնորէ այն դատաւարտեանքներին, որոնց միւս օրը
պիտի զլխատէին: Երբ Շահից մերժում ստացաւ,
նա սկսեց խնդրել, որ գոնէ խնայէ հայերին...
Վերջին խնդրերը սաստիկ բուրբուրեց Շահի բար-
կութիւնը և նա ասեց հետեանալ խօսքերը. «Կար-
միր արիւնով ցօղելով չես այգին»*, ևս նը-
բան վարդի գոյն պիտի տամ... առաւօտեան այն
բոլոր դաւաճանների զուգանքից հրապարակի
վրա մի աշտարակ պիտի կազմել տամ, իսկ քո
զուլուր, Սաֆարալի-բէկ, այդ աշտարակի գագա-
թի վրա պիտի դնեմ...»

Պատանին սարսափած դուրս եկաւ Շահի տե-
նեակից:

Նրան ծանօթ էր իր թագաւորի խոտաւորու-
թիւնը, նա գիտէր, ինչ որ տեսցէ նա, անպատ-
ճառ կը կատարէ: Յըսեցաւ մի չար խորհուրդ...

Նոյն գիշերը պալատում տեսնվեցաւ նա Շահի
մի այլ սենեկապետի հետ, որ իրան խիստ մոտե-
րիմ էր: Այդ վերջինը կոչվում էր Աբա-բէկ: Գեո
առաւօտեան լոյսը չը բացված, երկուսն էլ մտան
Շահի քնարանը: Աբա-բէկը այնքան սրտի արիւ-
թիւն չունենալով, երկուրից ուշաթափ եղաւ և
ընկաւ քնարանի յատակի վրա: Շահը խորին քնի
մէջ էր, նրա թանգաղին մահճի չորս կողմում,
ուրեքայն աշտանակների վրա, դեռ վառվում էին
ծրագները: Սաֆարալի-բէկը մօտեցաւ և խնջարի
մի քանի հարուածներով վերջացրեց գործը...

Առաւօտեան ամբողջ բերդի մէջ չչուկ տարած-
վեցաւ թէ Աղա-Մամադ-խանը սպանված է: Բայց
ոչ ոք չէր հաւատում, մինչև նոյն Սաֆարալի-
բէկը, թագաւորի կտրած գլուխը իր ձեռքին բըռ-
նած, դուրս եկաւ պալատից, բերեց և ձգեց հրա-
պարակի վրա: Այդ միջոցին բերդի հայ թուրք
քնակիչները թափվեցան պալատի վրա, սկսեցին
կոռոպտել Շահի գանձերը:

Պարսից զօրքերը անմիջապէս թողնելն բերեց
և փախան դէպի Պարսկաստան: Սաղա-խան շա-
ղաքին, որը Աղա-Մամադ-խանի նշանաւոր զօրա-

պետներից էր, հազիւ կարողացաւ երկու արքայա-
սպաններից մէկին միայն, Աբա-բէկին, կալանա-
ւորել և իր հետ տարաւ Պարսկաստան, իսկ Սա-
ֆարալի-բէկը թափվեցաւ:

Մեզ համար շատ պարզ չէ այդ արքայասպանի
ինչ ազդեց կամ ով լինելը, միայն մի ձեռագիր
պատմութեան մէջ, որը գրված է Ղարաբաղի
վանքերից մէկում, կարդում ենք, որ Սաֆարալի-
բէկը ազգով հայ էր. մանկութեան հասակում իը-
րե գերի տարված էր Պարսկաստան և այնտեղ
բռնի մահմադականութիւն էին ընդունել տունը:
Բայց նրա սրտում դեռ բոլորովին չէին հանգած
հայութեան և քրիստոնէական կրօնի կայծերը, ո-
րոնք իսկոյն բոլորովին սկսան, երբ նա Շուշի
բերդը մտնելու ժամանակ տեսաւ հայոց երկեղե-
ցական հանդէսը և համբուրեց սուրբ Աստու-
ածանի պատկերը...»

*) Մեր ծանօթութեան մէջ հարկաւոր ենք հա-
մարում դնել մի քանի քաղաքապետ ինչեւ ձեռա-
գիր պատմութիւնից. «Բայց նա (Աղա-Մամադ-
խանը) գործն էին մտանել ի բերդաքաղաքն
Շուշի: Հայք վաճառ երկուրի ելին ընդ առաջ նո-
րա դատար ջահանայից, խաչի և խաչվառաւ և
ամենայն զարդով: Իրեն ետես դիտար հայոց
մեծ բռնաւորն, գլխաւ առաւ անդ ի տեղին և ե-
հարց ի մերձակայ նախարարաց խրայնոց. թէ
արդեօք ճիշդ են դրաւ, զի այդպէս հրաշափառ
զգեստուք և զարդոք դան ընդ առաջ մեր: Եւ
որք հմուտք էին և տեղեակը իրացն գործելոց»

Չընայելով, որ Աղա-Մամադ-խանի սպանման լու-
րը տարածվեցաւ ամէն տեղ, բայց իրաւիւմ-խանը
տակաւին չէր համարձակվում բաղադրանքի վերա-
դառնալ Շուշի բերդը: Նրա հապաղակութիւնից
օգուտ քաղելով, բերդին սկսեց տրել իրաւիւմ-
խանի եղբոր որդի Մամադ-բէկը:

Այդ Մամադ-բէկը առաջարկեց հայոց Մէլք-
Ռուստամին միանալ իր հետ, հակառակել իրաւ-

տունը դարձան պատասխանի. թէ ի հայտ կան
հնական սովորութիւնք այսպիսիք, դնալ ընդ ա-
ռաջ թագաւորաց ի միջաբան և ի պատիւ երե-
սաց նոցա, առ ի շարքին ի գլխածութիւն և ի
խնամս վասն որդիների ազդին իւրեանց: Առ այս
պատասխան սիրալոյրոր բանիք միանկարեան և
քաջալերեաց զաղոս մեր տառապեալ, բայց վերին
երեսօք, զի գաղաւ նենգութիւնն ծրարեալ պա-
հէր ծածկաբար ի մօր իւրում:

«Մինչ խօսել բռնաւորն ընդ ազդիս մերոյ իչ-
խանաց, ընդ իւր ունելով պատանեակ մի
մոտեմ, և ամենայն ինչ ձեռն նորա էր. ի ձե-
ռաց նորա կրակիւր: Պատանին էր յազ-
գէս հայոց ի վաղուց գերեալ և տարեալ ընծա-
յիւլ էին նմա: Լստիս ի նմին ժամու զպատկեր
Տիրամօրն, որ ունէր ի գիրկս զմանկացեան Յի-
սուս, կարի իմն գեղեցկազարդ և ոսկեզօծ նկա-
րեալ: Եւ այդ պատանին թէ պատկերս այս որդի
է, նորա ջմանեան, զի անդ յիշեաց զառաւապանս
ազդի մերոյ...»

Յետոյ մանրամասնաբար նկարագրում է այն
չարժարկները, որ դրեցին պատանուն սպանե-
լու թագաւորին:

*) Ղարաբաղ թուրքաց լեզուով նշանակում
է սև այգի:

ներում անցնելով իւրաքանչիւր քայլափոխում կը հանդիպէք ստակած այծերի, ուլերի, ոչխարների և հաւերի: Այդ բոլոր լեռներ անխնամ ընկած վեր-տում են և ոչն են վարակում: Նոյն իսկ այն փո-զացում, որ մարդկային ժողովատեղի է կազմում, գարշառնութիւնը անտանելի է: Պ. Գ. Խարմա-նեանց, որ մէլիքութեան պաշտօն է կրում, ոչինչ ուշադրութիւն չէ դարձնում գիւղիս մաքրութեան վրա:

ՀԱՅԳՈՒՅԻՑ մեզ հաղորդում են, որ յունիսի 5-ին գիշերը սարսափելի հեղեղ է եղել այդ կող-մերում: Բանագոր գիւղում 9 հոգի զոհ են գնա-ցել, խեղդելով ջրերի մէջ: Այդ գիւղի այգիները և չերամանոցները համարեա կատարելապէս ոչն-չացած են: Ջրբայիլ գիւղումն էլ մեծ աւերում-ներ արաւ հեղեղը. մի գիւղացի իր 7 հոգի դա-ւակներով զոհ գնաց այդ գիշերը: Ջրբայիլի ստո-րերկրեայ աղբիւրը, որ խմելու ջուր էր տալիս բնակիչներին, հեղեղը կատարելապէս քանդեց, փչացրեց. նրա հետքն անգամ չէ երևում: Քա-նի մի օր է արդէն որ բանում են դաւաճողների հրամանով աղբիւրի հետքը գտնելու և նրան խա-տակելու համար, բայց մինչև այսօր ջանքերը ա-պարդիւն են մնում: Ջրբայիլի գիւղացիները իր-մելու ջուր չունեն և ջուրը բերել են տալիս հե-ռու գիւղից: Մեր թղթակիցը վերջացնում է հե-տեւել խօսքերով: «Այս կողմերի գիւղերից ամեն մէկին ընէ թէ շատ վնասներ հասցրեց յունիսի 5-ի սարսափելի հեղեղը, բայց ամենից շատ վը-նասուեցան Ջրբայիլ և Բանագոր գիւղերը»:

Մեզ գրում են ՆՈՒԽՈՒՅԻՑ որ սխալ է «Մշակի» մէջ տպւած այն լուրը, իբր թէ Նուխու դպրոցը չուտով փակվելու է: Թղթակիցը անձամբ այցելե-լով Նուխու դպրոցները հաւատարմութեամբ է որ եր-կու դպրոցներն էլ, թէ իրականը և թէ արա-կանը, բարեկարգ դրութեան մէջ են: Տղայոց դըպ-րոցը բարկացած է երեք դասաւանդներից, իսկ օրիորդաց ուսումնարանը երկու դասաւանդից: Այս դպրոցներում ամենին դադարան չը կայ, ասում է նամակագիրը: Մի քանի մարդիկ, հաւաքելով մի փոքրիկ գումար, ստանալիս են եղել մի քա-նի լրագիրներ, որ կարդալուց յետոյ նուիրում էին ուսումնարանին: Քանի մի անգամ հարց կար հիմնել Նուխու մէջ մի գրադարան, բայց այդ խնդիրը միշտ անկատար է մնացել:

Յունիսի 14-ից մեզ գրում են ԻԳՅԻՒՅԻՑ հետե-ւեալը: «Այս հինգ վեց օր է արդէն որ խոլերում և նրա շրջակայ գիւղերում երևաց արիւնածարա բօրենին (հիշնա) որ բնակիչներին մեծ վնասներ է հասցնում: Գիշերները մարդիկ կտուրներում քնած ժամանակ, դադանը յարձակվում է երեխա-ների վրա և յարիշտակում նրանց: Գիւղացիները որքան որ աշխատում են, չեն կարողանում գըտ-նել և սպանել զազանին»:

ԳՈՒՇԷԹԻՑ մեզ գրում են որ այս օրերս այդ-տեղի միակ դեղատոնը (ապակեան) այրվեցաւ: Թէ չինութիւնը և թէ դեղերը ապահոված էին:

Հիւժնանին, պալման գնելով, որ Ղարաբաղի հա-լերի գլխաւորը ինքը, Մէլիք-Ռուստամը, կը լինի, իսկ թուրքերի գլխաւորը՝ Մամադ-բէկը:

Հայերը ըստ մեծի մասին տիրաւոր են դէպի օտարները, իսկ անհաւատարիմ դէպի իրանց հա-րապատ աղաքիները, —այդ իսկ պատճառով Մէլիք-Ռուստամը մերժեց Մամադ-բէկի առաջար-կութիւնը և չը կամեցաւ անհաւատարիմ լինել իրաւիւն-խանին, որը այնքան չարիքներ էր հասցրել Ղարաբաղի հայ ժողովրդին:

Մէլիքը նամակով յայտնեց իրաւիւն-խանին բոլոր անցքերը, խոստացաւ նրան իր օգնութիւնը, փութացնելով, որ առանց ժամանակ կորցնելու վերադառնայ Բաղաբանից և կրկին ձեռքն առնէ Շուշի բերդի իշխանութիւնը: Իրաւիւն-խանը ինքը չը վստահացաւ զաւ և ուղղակից իր օրդի Մէլի-տի-խանին: Մէլիք-Ռուստամը կէս ճանապարհի վրա իր ձեռնորների խումբերով հանդիպեց Մէլի-տի-խանին, և նրան գիշերով մտցնելով Շուշի բերդը, ուղղակի տարաւ նրա հօր պալատը, օրի մէջ այդ ժամանակ ինակվում էր Մամադ-բէկը:

Մամադ-բէկը իրան արդէն բերդի տէրը համա-րելով, ընդունեց Մէլիտի-խանին իբրև մի հիւր: Բայց Մէլիք-Ռուստամը առանց ժամանակ կորց-նելու, հայերից պահապաններ դրեց նրա տան վրա, և կալանաւորեց Մամադ-բէկին:

Այդ մի և նոյն Մէլիք-Ռուստամը, որը նոյն

Հրդեհի պատճառներն իմանալու համար քննու-թիւն է նշանակված: «Ինչպէս ասում են, աւե-լացնում է թղթակիցը, չինութիւնը և դեղերը ի-րանց իսկական արժողութիւնից շատ բարձր գնով էին գնահատված և ապահոված: Յանկալի է որ չուտով մի նոր աւելի կանոնաւոր դեղատուն հաստատվի, որպէս զի դեղերը հարստահարու-թեան առարկայ չը դառնան տեղական բժշկների ձեռքում: Որինաւոր ապուէկայի կարիքը Գուշե-թում օրից օր աւելի զգալի է լինում»:

Նոյն տեղից մեզ գրում են: «Գուշեթի հայերը մեծ եռանդով մասնակցում են այստեղի վրաց ե-կեղեցու շինութեան համար կատարվող հանգա-նակութեանը: Բայց իրանց համար մի դպրոց ու-նենալու մասին չեն մտածում, այն ինչ նրանց վրացախօս որդիք ամեն ուսումից և մայրենի հա-յոց լեզուից դուրս են մնում: Մայրենի հայոց լե-զուի դասաւանդութիւնը տեղիս գաւառական դըպ-րոցում նոյնպէս իր նպատակին չէ հասնում»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Եգիպտական հարցի պատճառով կօնֆե-րենցիայ կազմելու համար Կ. Պօլսի մէջ հա-ւաքված պետութիւնների ներկայացուցիչ-ները յունիսի 10-ին չը կարողացան սկսել իրանց պարագմունքները, որովհետեւ Աւս-տրիայի ներկայացուցիչը հարկաւոր յանձ-նարարութիւններ չունէր, գրում է «ԴՕ-ՊՕԵ»: Գրա մասին Գլադստօն պաշտօնա-պէս խօսեց անգլիական համայնքների ժո-ղովի մէջ և աւելացրեց, թէ ոչինչ առիթ չը կայ եւթադրելու, որ Աւստրո-Ունգա-րիան կամենար առանձնացած մնալ: Այդ նկատողութիւնը շատ յարմար էր, որովհե-տեւ Գլադստօնի յայտնութեան հետ միա-ժամակ լօրդ Գրէնվիլ հեռագիր ստացաւ, թէ աւստրիական կառավարութիւնը յանձ-նարարութիւններ է ուղարկել իր ներկայա-ցուցիչներին:

Ուրեմն այլ ևս արդեւ չը կայ կօնֆե-րենցիայի նիստերը անցագող սկսելու հա-մար: Այնու ամենայնիւ լուրեր չեն ստաց-ված կօնֆերենցիայի բացման մասին:

Մինչև այդ լուրի ստանալը անգլիական կառավարութիւնը պարլամենտին տեղեկու-թիւններ է հաղորդում եգիպտական գոր-ծերի մասին: Այդ հաղորդութիւններից մէկը բաւական մեծ նշանակութիւն ունի: Գլադստօն ասեց, որ Անգլիան եգիպտական «իրական» կառավարութիւնից կը պահան-ջէ վնասների հատուցումը և յոյս ունի, որ

տարվայ մէջ յրբանիւն-խանին առաջնորդելով, պա-շտեց Գանձակի բերդը և Մէլիք-Մէլիքովին սպա-նել տուց, —այժմ նոյն մարզը, Մամադ-բէկին կալանաւորելով, և իրաւիւն-խանի որդուն պաշտ-պանելով, կրկին հաստատեց Ղարաբաղի բռնա-կանների իշխանութիւնը, մի այնպիսի ձգնաժամի ժամանակ, որ խիտ յարմար միջոցներ կային ոչնչացնելու նրանց...

Երբ ամեն ինչ խաղաղացած էր Շուշի բերդում, իրաւիւն-խանը վերադարձաւ Բաղաբանից: Մա-մադ-բէկը այդ ժամանակ բանտից փախաւ, գնաց Շամախու Մուստաֆա-խանի մօտ: Այնտեղից եր-կու աչքերը կուրացրած, կրկին յետ բերեցին փախտականին:

Աւելորդ չէր լինի մի երկու խօսք ասել, թէ ինչ եղաւ արքայադստան Սաֆարալի-բէկը: Աղա-Մամադ-խանի սպանումից յետոյ պարսից դահլ ժառանգեց Ֆաթալի-խանը:

Իրաւիւն-խանը ցոյց տալու համար, թէ սպա-նութիւնը կատարվել է ոչ միայն առանց իր կամքի, այլ հակառակ իր կամքի, վստահեցնում կալանաւորեց նրան և ուղարկեց Պարսկաստան: Այստեղ մէջ ենք բերում աշխարհաբար թարգմա-նութիւնը այն տողերի, որ քաղում ենք վերոյի-շեալ անտիպ պատմութիւնից.

«Բռնելով ողորմելի պատանու ձեռքից, տուե-ցին մարդախանձ և գիշատիչ զազանների ձեռքը:

այդ պահանջը առաւելութիւն կունենայ, միմեանց հակառակում են: Գոնէ մինչև այժմ այդպիսի փոփոխութիւն չէ նկատ-վում: Ֆրանսիայի և Խաղաղի փոխադարձ Գլադստօնի այդ խօսքերից երևում է, որ անգլիական կառավարութիւնը փոխել է իր դիտաւորութիւնը վնասների պահանջելը յետաձգելու մասին: Գլադստօն աւելացրեց նոյնպէս որ կարգապահութեան հաստատու-լը և պահպանելը եգիպտոսի մէջ կօնֆե-րենցիայի գործերից մէկը կը լինի: Իսկ եթէ եգիպտական «իրական» կառավարութիւնը անկարող կը լինի հանգստութիւնը պահ-պանել ներկայումս, Անգլիայի ներկայացու-ցիչները եգիպտոսի մէջ գիտեն, թէ ինչպէս պէտք է վարվեն, որովհետեւ նրանք այդ դէպքի մասին հարկաւոր հրահանգներ են ուսացել:

Գլադստօնի այդ խօսքերը առանձին նշա-նակութիւն են ստանում, եթէ մտաբերենք «Standard» լրագրի հաղորդութիւնը, թէ Արաբի-փաշա մահդիր է քանդել Սուէզի ջրանցքը և թէ շուտով կը գրաւեն ան-գլիական զօրքերը պորտ-Սայդը, իսկ Ֆրան-սիականները Իզմայիլիա: Գեռ ևս դժուար է դատել, թէ որքան իրաւացի են այդ լու-րերը: Բայց անկարելի է անուշաղիւր թող-նել այն իրողութիւնը, որ Գլադստօն երկ-րորդ անգամ յայտնում է պարլամենտի մէջ, որ թէ Սուէզի ջրանցքի վրա հսկելու հարցը կօնֆերենցիայի պարագմունքների առարկայ չէ լինելու: Այդպիսով անգլիա-կան կառավարութիւնը Սուէզի ջրանցքի վրա հսկողութիւնը մի հարց է համարում, որ ոչինչ յարաբերութիւն չունի սուլթանի և իսկիդի իրաւունքների հետ: Երևում է, որ անգլիական կառավարութիւնը կարծում է, թէ կօնֆերենցիայի պարագմունքների ժամանակ եգիպտոսի մէջ անկարգութիւն-ներ կարող են պատահել եւրօպացիների դէմ և այդ պատճառով տեսնում է իր պատրաստութիւնները:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՏԱԼԻԱ

Մեծ էր այն համակրութիւնը, որ ցոյց տուեց հանրապետական Ֆրանսիան Գարի-բալդիի յիշատակին, գրում է «ԴՕՊՕԵ»: Լատինական երկու երկիրների մէջ ցանկու-թիւն յայտնվեցաւ, որ նրանք բարեկամու-թեամբ ապրեն: Բայց այդ ցոյցերից յետոյ արդեօք փոփոխեցան Ֆրանսիայի և Խա-ղաղի յարաբերութիւնները, որոնց շահերը

Այդ կատաղները կանչեցին նոյն ժամում մի պաշտառ * արհեստաւոր, պատուիրեցին նրան կարել և կազմել մի նոր օրինակով պալա, որ վշտակիր պատանու ոտների չափին համամատ լինէր: Նա փութաց անմիջապէս կատարելու նրանց պատուէրը: Յետոյ նրա ոտները մերկաց-նելով, և ամեն կողմից երկաթէ կապանքներով պնդանելով, դրեցին մահացու պալտերը նրա ոտների տակ, և սրածայր մկներով դամբեցին: Աւուակի նման վազում էր յորդանան արիւնը տանձողի վերքերից և ներկում էր այն տեղը: Յետոյ չղթանելով կապեցին նրա ձեռները, տա-նելը, նաև պարանոցը, և վեր աւելելով, տա-րան ճակըժ քաղաքը: Այնտեղ կանգնացրին նրան ատենանում դատաւորի առջև, և բազմաու-սակ հարցաքննութիւններից յետոյ, մահաւան դատապարտեցին, հրամայելով, որ չարաչար կե-րպով տանջեն նրան, և անդամ-անդամ կտրատեն, յետոյ թողնեն զազաններին ու թռչուններին ու-տելու համար: Գատաւորի հրամանի համաձայն արիւնաբոս դահլները խտապեցին չարաչար-ներով տանում էին նրան կատարման տեղը: Այդ միջոցին մահապարհը բացարկեց իր բերանը, բա-կեց անարգել Մուհամմէդ աղանդը, և խոստովան-վեց թէ իսկապէս ինքը հաւատում էր քրիստոնեա-

*) Պաշտառ նշ. պալա կամ նալ չինոյ:

միմեանց հակառակում են: Գոնէ մինչև այժմ այդպիսի փոփոխութիւն չէ նկատ-վում: Ֆրանսիայի և Խաղաղի փոխադարձ Գլադստօնի այդ խօսքերից երևում է, որ անգլիական կառավարութիւնը փոխել է իր դիտաւորութիւնը վնասների պահանջելը յետաձգելու մասին: Գլադստօն աւելացրեց նոյնպէս որ կարգապահութեան հաստատու-լը և պահպանելը եգիպտոսի մէջ կօնֆե-րենցիայի գործերից մէկը կը լինի: Իսկ եթէ եգիպտական «իրական» կառավարութիւնը անկարող կը լինի հանգստութիւնը պահ-պանել ներկայումս, Անգլիայի ներկայացու-ցիչները եգիպտոսի մէջ գիտեն, թէ ինչպէս պէտք է վարվեն, որովհետեւ նրանք այդ դէպքի մասին հարկաւոր հրահանգներ են ուսացել:

Գլադստօնի այդ խօսքերը առանձին նշա-նակութիւն են ստանում, եթէ մտաբերենք «Standard» լրագրի հաղորդութիւնը, թէ Արաբի-փաշա մահդիր է քանդել Սուէզի ջրանցքը և թէ շուտով կը գրաւեն ան-գլիական զօրքերը պորտ-Սայդը, իսկ Ֆրան-սիականները Իզմայիլիա: Գեռ ևս դժուար է դատել, թէ որքան իրաւացի են այդ լու-րերը: Բայց անկարելի է անուշաղիւր թող-նել այն իրողութիւնը, որ Գլադստօն երկ-րորդ անգամ յայտնում է պարլամենտի մէջ, որ թէ Սուէզի ջրանցքի վրա հսկելու հարցը կօնֆերենցիայի պարագմունքների առարկայ չէ լինելու: Այդպիսով անգլիա-կան կառավարութիւնը Սուէզի ջրանցքի վրա հսկողութիւնը մի հարց է համարում, որ ոչինչ յարաբերութիւն չունի սուլթանի և իսկիդի իրաւունքների հետ: Երևում է, որ անգլիական կառավարութիւնը կարծում է, թէ կօնֆերենցիայի պարագմունքների ժամանակ եգիպտոսի մէջ անկարգութիւն-ներ կարող են պատահել եւրօպացիների դէմ և այդ պատճառով տեսնում է իր պատրաստութիւնները:

Խաղաղի մէջ ճշմարիտ է կայ հանրա-պետական մի ուժեղ կուսակցութիւն, որի զլխաւոր ցմբը կենտրոնացած են շիւսի-սային Խաղաղի մէջ և որ կազմվեցաւ Խաղաղի միութիւնից առաջ: Այդ կու-սակցութեան մէջ ամենից շուտ հասունա-ցաւ Խաղաղի միութեան գաղափարը և այդ կուսակցութիւնից դուրս եկան ամե-նաւեհանաւոր գործիչներ հայրենիքի անկա-խութեան համար: Երբ ձեռք բերվեցաւ Խաղաղի ազատութիւնը օտարի տիրապե-տութիւնից և Խաղաղի միութիւնը, Մաձ-ձինիին իր առաջնորդ համարող կուսակ-ցութիւնը չը հրաժարվեցաւ հանրապետա-կան գաղափարներից, թէպէտ նա հնա-զանդվեցաւ ազգի կամքին: Բռնի յեղափո-խութեան մասին ոչոք չէր էլ մտածում և հանրապետական շրջանները բաւականացան նրանով, որ կառավարութիւնը չէր արգե-լում նրանց գաղափարների խաղաղ վարդա-պետութիւնը: Վերջին ժամանակներում այդ կուսակցութեան և կառավարութեան խա-ղաղ յարաբերութիւնները փորձանքների են թարկվեցան:

Մի ժամանակ իշխան Բիւսմարի, կամենա-լով վատիկանին հաճելի գործ անել յայտ-նեց թէ իտալական միապետութեանը վտանգ է սպառնում, քանի որ այդ երկրի մէջ արմատական կուսակցութիւնները զար-գանում են: Այդ բանին ոչ ոք չը հաւա-տաց և մանաւանդ չէր հաւատում ինքը

ների կրօնին: Երբ որ լսեցին նրա հայտնութիւն-ները, կատաղի զազաններ յման յարձակվեցան նրա վրա, և ամեն մարդ իր օրի ծայրը ներկում էր նրա արիւնով: Այսպէս տանջելով, հասցրին նրան մահապարտների տեղը, քաղաքից դուրս: Այնտեղ անտանելի չարաչարանքներ տալով, մաս-մաս կտրատեցին նրա մարմինը, և թողեցին այն-տեղ, որ արքունի հրամանի համաձայն թռչուն-ների ու զազանների կերակուր դառնայ:

«Որովհետեւ հայերը վաղուց դիմելն նրա քրիս-տոնեայի դատակ լինելը, նաև Գրիտոսի հաւա-տալը, այդ պատճառով մեծ աղաչանքով խնդրում էին, որ նահապալի մարմինը տան իրանց թա-ղելու համար: Ասեցին, նախարարները, թող տուեցէք, որ հայերը իրանց անարդ օրէնքի հա-մեմատ թաղեն: Որովհետեւ աւելի վատթար էին համարում հայոց թաղումը, քան զազանների կե-րակուր լինելը»:

Հարուստ կրթեան մէջ նկարագրված է, թէ ինչ-պէս գիշերը լոյս ծագեց նրա գերեզմանից և այն:

Բայց ինչ որ ճշմարիտ է, այն է, որ այդ ու-նեկապիտը առանձին համակրութիւն ունէր դե-պի հայերը, նա Մէլիք-Մէլիքովին լաւ բարեկամն էր, և մէլիքը նրա միջնորդութեամբն էր ազդում Աղա-Մամադ-խանի վրա:

(Կը չարուսակվի)

Բիսմարկ: Իտալական միապետութեանը, ինչպէս առաջ, նոյնպէս և այժմ ոչինչ վտանգ չէ սպառնում հանրապետականների կողմից: Բռնութիւնը իտալական հանրապետականների նախագծից դուրս է, մասնաւորապէս որ նրանք գիտեն, թէ այդպիսի փորձին սաստիկ կընդդիմադրեն իտալական ազգաբնակչութեան մեծամասնութիւնը, որ Սափոյեան տունը իտալիայի միութեան նշանաբան է համարում:

Իտալական առաջնական մամուլը բողոքում ֆրանսիական յեղափոխականների մտքի դէմ՝ նպատակ հանրապետական յեղափոխութեանը իտալիայի մէջ: Այսպիսի կարծիք է յայտնում իտալական «Secolo» լրագիրը և աւելացնում է, որ միջազգային համակրութիւնը կառավարչական ձևից չէ առաջանում:

ԿՕՆՖԵՐԵՆՏԻԱ

Եզրկատական հարցի մասին եւրոպական կոնֆերենցիայի առաջին նիստը Կ. Պոլսի մէջ կայացաւ շաբաթ, յունիսի 12-ին, չոր նայելով Բ. Գրան հրաժարականին նրան մասնակցել և թիւրքաց կառավարութեան բողոքներին միջազգային այդ խորհուրդի դէմ, գրում է «ԴՈՅՈՇԵ»: Կոնֆերենցիայի անդամները հաւաքվեցան իտալական դեսպան կոմս Կորտիի բնակարանի մէջ, որին և ընտրեցին կոնֆերենցիայի նախագահ: Այդ ընտրութիւնը, որ հիմնվում է այն գաղափարի վրա, որ կոմս Կորտի Կ. Պոլսի մէջ ներկայումս գտնված դեսպաններից ամենահինն է, երևի հաճելի չի լինի ֆրանսիային, որտեղ այդ իրողութիւնը գուցէ ֆրէյսիներ արտաքին քաղաքականութեան մի նոր անաշորութիւն կը համարեն: Կոմս Կորտի ոչ թէ միայն փորձված քաղաքագետ է, որը շատ լաւ ծանօթ է թիւրքիայի արտաքին քաղաքականութեան ձևերի հետ, որովհետեւ նա մասնակցել է 1876 թուականի Կ. Պոլսի կոնֆերենցիային, այլ և իտալիայի արտաքին գործերի մինիստր է եղած. հետեւապէս շատ լաւ ծանօթ է իր կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան բոլոր գաղափարների հետ: Իտալական կառավարութեան ներկայացուցիչը իր կողմէ այն առաւելութիւնն էլ ունի, որ իտալիան եզրկատական հարցով այնքան հետաքրքրված չէ, ինչպէս ֆրանսիան և Անգլիան, հետեւապէս կոմս Կորտի աւելի հանգստութեամբ և անկողմնապահութեամբ ուղղութիւն կը տայ կոնֆերենցիայի պարագմունքներին, քան թէ մարկիզ Նոյալ կամ Լորդ Դէֆֆերին:

Կոնֆերենցիան բանալու ժամանակ կատարվեցան այն բոլոր ձևերը, որոնցով սկսվում են այդպիսի խորհրդակցութիւնները: Պետութիւնների ներկայացուցիչները պարտաւորվեցան գաղանի պահել այն բոլորը, ինչ որ կը պատահի նիստերի ժամանակ: Այդ պարտաւորութիւնը, ի հարկէ չի արգելի մի շարք լուրերի տարածմանը վիճաբանութիւնների ընթացքի մասին, որոնց մէջ ի հարկէ ձիւղ լուրեր էլ կը լինեն: Հասարակութիւնը այդ լուրերին աւելի էլ անհամբերութեամբ կը սպասի, որովհետեւ այժմեան կոնֆերենցիան առանձնապաշտօնութիւններ էլ ունի: Քաղաքագետները խորհրդակցում են մի գործի մասին, որ ամենինչ շատ թիւրքիային է վերաբերում, մինչդեռ վերջինը յայտնում է, թէ այդ խորհրդակցութիւնը հարկաւոր չէ համարում և անցքին աւելի էլ մեծ նշանակութիւն տալու համար կոնֆերենցիայի նիստերի համար Կ. Պոլսին է ընտրվում: Կոմս Կորտի,

ձեռնարկ է, յայտնեց թիւրքաց արտաքին գործերի մինիստրին, որ Կ. Պոլսը կօնֆերենցիայի տեղ է ընտրված Բ. Գրան հետ յարաբերութիւնները հեշտացնելու և աւելի կատարելու համար, բայց այդ քաղաքական իրադրութիւնը չէ փոքրացնում փաստի նշանակութիւնը, որ ապացուցանում է, թէ պետութիւնները առանց Բ. Գրան մասնակցութեան էլ կարելի են համարում վճռել եզրկատուի ապագայ գլուխութեան հարցը:

Կոնֆերենցիայի պարագմունքներին կից երևի եզրկատուի մէջ մի շարք անցքեր կը պատահեն, որոնց նպատակը կը լինի ուղղակի կամ կողմնակի կերպով բողոքել Եւրոպայի անկող միջամտութեան դէմ եզրկատական գործերին: Այս դէպքում Բ. Գրան, որը գործակառուող եզրկատուի մէջ և եզրկատական նոր մինիստրութիւնը անկասկած կատարեալ համաձայնութեամբ կը գործեն, թէպէտ կանխածելի է, որ Կ. Պոլսի քաղաքագետները այնքան հեռու գնան, ինչքան Արաբի-փաշայ, որ սպառնում էր փաշանէ Սուէզի ջրանցքը: Արդու-Համիդի մինիստրները պէտք է լաւ իմանան, որ եթէ ջրային այդ ճանապարհին որ և է վտանգ կը սպառնայ, պետութիւնները կատարեալ համաձայնութեամբ և անյապաղ ամենուրեք ուղղական միջոցներ կը գործ դնեն ջրանցքի արագացումը պահանջելու համար: Շատ վտանգաւոր է հանաք անել այնպիսի գործերի հետ, ինչպէս մի ճանապարհի դիտմամբ փաշանէլը, որ անհրաժեշտ է ամբողջ քաղաքակրթված աշխարհի միջազգային հաղորդակցութիւնների համար: Արաբի-փաշայի նման քաղաքական գործիչը կարող է այդ չը հասկանալ, բայց սուլթանի մինիստրները աւելի զգոյշ և հեռատես պէտք է լինեն:

ՆԱԽԱԿ ԱՄՍՏՐԻԱՅԻՑ

Վիեննա, յունիս 17 (29)

Եզրկատուի Ալեքսանդրիայում յունիս 11-ին պատահած աղետալի դէպքին մանրամասնութիւնները հետեւեալ կերպով հրատարակում է «Տառ» լրագիրը, արտասպէսով «Վճռեալ» լրագրի թղթակցին յունիս 25 թուականով գրած նամակը: Ժամը երկուք և կէսին «Վէ-Սէօր» կոչուած փողոցին վերի կողմը, յետին դասակարգի պատկանող մայրամանակի, յոյներ և արաբների թաղում, մալթայի մը 49 սանիտի (25 կողմէ) մի գուռնար պահանջում էր մի արաբ հացադուրծէ որ իրան վաղուց պարտական էր: Արաբը մերժեց վճարելու, և փողը չը տալը բաւական չը համարելով սկսեց մալթայիին նախատել և հայտնել, սպառնալ և աւել թէ «չառ չուտով թէ ինքը մալթային և թէ իր քրիտանոնայ չուն եղբայրները պիտի ջարդուին արաբների սրբոյժ»: Մալթային կատուցեալ, (արդէն մալթայի մը քիչ բանով կատուցել է կատուցեցին, մասնաւորապէս կիրակի օր) և դանակի մի հրաւրեալով տալով արաբին աղբը վերաբարեց: Վերադարձաւ այսահարի նման սկսաւ ուռնալ, ուրիշ արաբներ վազեցին եկան, ընկան մալթայուն վրայ զոր ուղում էին աղատել իր միւս հայրենակիցները: Մի վայրկեան փողոցը լցուեցաւ արաբներով, ամենքը զինուած էին գաւազաններով, ամբողջ ժողովուրդը երկաթեղձով զինուած ընդհանուր եղաւ: «Մահ քրիտանոնից» աղաղակը ամեն կողմերից թնդաց: Եւրոպացիք, սոյնք և մալթացիք իրանք զիրանք պաշտպանել սկսան, բայց թուով քիչ էին, արաբները սրանցից օգուտ քաղելով մագաղանների դռները խորտակեցին և այն ժամանակ կողոպուտը սկսաւ:

Տասը վայրկեան անցաւ հրացաններով և սաղարձանակներով զինեալ ընդունեցին մի խումբ մուսուկուտին մէջ, սոցա ընկերակցում էին Ալեքսանդրիայից մէկ ու կէս ժամ հեռի շրջակայ գիւղերից եկած բազմաթիւ արաբ կանայք և երիտասարդք, այնպէս որ կուռի սկզբից մի քանի վայրկեան ետքը բեղունները իրանց հետագաններով հանդերձ «Վէ-Սէօր» փողոցումն էին արդէն: Զար-

դը և կողոպուտը, ինչպէս պատմեցին, այնպէս սկսաւ և յառաջացաւ դէպի եւրոպացւոց թաղը, և անկից մինչ հիւպատոսների հրապարակը:

Վարի արկերում գտնուող մագաղաններից և ոչ մէկը չը խնայեցին, նպարտաճառ, շաքարավաճառ, գինեկաճառ, դեղատուն, սափրիչ, դերձակ և ուրիշ գանազան վաճառականների խանութները ջարդեցին, խորտակեցին և ապրանքները յափշտակեցին:

Հրաժարում եմ այս յուսահատական տեսարանը իրօք նկարագրելու պաշտօնից: Ինչպէս կը հարցնեք ինձ այժմ թէ ինչ էր անում այս միջոցին ոստիկանութիւնը:

Ալեքսանդրիայի կուռակալը զօրաց գնդին պատրաստութեանց մասին անտեղեկ լինելով և վախենալով թէ կարելի է աւարտուք զօրաց հետ միանան, լաւագոյն մի միջոցի ձեռնարկել կարծած էր յիտուն չափ քաղաքակրթութեան պաշտօնականների (մուսթաֆազադին) յանձնել կարգապահութիւնը վերստին հաստատելու պաշտօնը, բայց այս թշուառականները առաջիններն եղան հրացանաբուններով մագաղաններին դռները և ճակատները քանդողները: Ժամի 5-ին ջարդը և աւարը հասած էր մինչ հիւպատոսների հրապարակը:

Խոռվութիւնը յայտնվելուն առաջին աղգանշանին կուռակալը իմաց տուած էր բոլոր հիւպատոսներին «Գարադօլ» (ոստիկանական դուռ) գնալու: Ամենքը որոշեալ տեղը գնացին և ցոյց տուին զիջապահական քաղութիւնը:

Աւագանիների խմբի միջից առաջին անցնողը Անդրիայի հիւպատոս պ. Գօքսունն էր: Խումբ մը դատարկատուններ առանց կարեւորութիւն տալու հետը ունեցած գալտաներին, հիւպատոսին վրայ յարձակեցան և դետիւր տալալեցին, փտնազաւոր կերպով դիմել և մարմնին ուրիշ տեղերիցն էլ գաւազանի հարուածներով վիրակոտեցին: Այնուհանդերձ եւրոպացիք կարողացան հիւպատոսին ազատել, և այժմ միմեկը բարեբաւ է: Փոքր ինչ հեռուն պ. Մաքիմալլի իտալիայի հիւպատոսը, և պ. Ռոզլուտովսկի գետին ընկան ոչ սակաւ ծանրապէս վիրակոտուած. պ. Բանկապէ, Յունաստանի քաղաքական ներկայացուցիչ և միանգամայն հիւպատոսին նոյն ոստիկանութեամբ ձեռնեցին:

Պ. Քլէյքեովսկի ֆրանսիայի հիւպատոսը, նաւասարմի սպարապետ Գոմարտի հետ այցելութեան էր գնացել երբ կուռ սկսաւ, իսկոյն գնաց «Վէ-Սէօր» փողոցը և ինչպէս ամբողջ խումբ էր, կտրեց իջաւ և միանալ քաղութեան միջից յառաջացաւ իր Գալտան ընկերակցութեամբ: Բարեբաւտար մի վերջ չը ստացաւ, բայց տեսնելով կուռին հեղձեալ, ստացած համեմատական ծանրութիւնները, դարձաւ հիւպատոսարան, որուն դռները երկուսը մէկանց բացուեցան, և այն ժամանակ մէջը տեսնուեցաւ երկու հազարից աւելի հաւաքուած մարդիկ, որոնց մեծագոյն մասը կանայք և երեխայք էին, սոցա ընտելութիւնները աւարտուած խմբերից բռնաբարուած լինելով և կամ էին ապստամբ գտնելու ֆրանսիական աղգային դրօշակի ներքեւ:

Ժամի 5-ին երբ հրապարակը պատերազմի կենդրոն եղած էր, ապստամբները հիւպատոսարանին վրայ յարձակելու սպառնացան, իսկոյն դռները փակեցին, յետոյ կրկին բացին և հիւպատոսը գրան սեմիը չը հեռացաւ, քանիցս անգամ ապստամբ արաբների նետած քարերին իր նպատակի նշան անշարժ կանգնած էր հիւպատոսարանի դռնը առաջը:

Ապստամբները «Ալլահ»-ի և «Մահօմեդ»-ի առնչները հնչեցնում էին: Ժամի 5-ը մի քանի րոպէ անցաւ, այն միջոցին որ կուռը ամբողջ քաղքին մէջ տարածուած էր. կոմսանաւոր զօրք ընկել տալու որոշում տուին: Սոցա ներկայումս թիւնը զոգցեալ ապստամբների կատաղութիւնը մեղմացեց:

Հետեւի զօրաց գունդերը իսկզբան մի տեղում կուռեալ էին, վերջը միմեկանցից դատուեցան, փոքր զօրաբաժիններ կազմեցին և կարողացան յափշտակիչներին յիտ մղել մինչև մաքսատան թաղը, որտեղ կուռը տեսց մինչ ժամը 7:

Այս միջոցին էր որ «Նյուկենիպը» անգղիական զորավարի սպայներից մէկը նաւը վերադարձած ժամանակ կառքից վար իջեցնելով սպանեցին:

Ձիւնուորները հրացանները լցուած փողոցների և հրապարակի վրայ միմեկանցից հնգական քաղ հեռու հեռու կանգնած էին, սոցա ետեւ արաբները իրանց յափշտակած աւարներով հարստացած և տակաւին արհեստավար լախները ձեռքերին

բռնած ման կը գային վայրենի և սպառնալից աչքերով:

«Վէ-Սէօր» փողոցին և հիւպատոսների վրայ մարդու դիակներ գետնին սփռուած էին: Սոցա բոլորը եւրոպացիներ էին որոնց շատերին հագուստները արդէն յափշտակելով մերկացուցել էին: Արաբները հետերին էին տարած իրանց մեռելները:

Զօրաց բանակին առաջին հոգն եղաւ պանքաները պաշտպանել զոր ամբողջ կողոպուտու պատրաստուած էր:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Ֆրիւպական կղզիներից Մադրիդի լրագիրներին հաղորդում են, որ Եւրոպայում և կղզիների վրա ժանտախտ յայտնվեցաւ:

— Ֆրանսիական լրագիրները հաղորդում են, որ Մարսելում, յունիսի 23-ին կայացաւ ֆրանսիական, սպանիական և իտալական բանուորների ժողովը ամեն աղգերի բանուորների յանձնաժողովը նշանակելու նպատակով. այդ յանձնաժողովին կը յանձնվի մշակել բանուորների ընկերութեան հիմունքները: Այդ ժողովին ներկայ էր և Լուիզա Միշէլ: Այդ ժողովը յայտնեց, որ ֆրանսիական, իտալական և սպանիական բանուորները յայտնում են իրանց համերաշխութիւնը բոլոր երկրների բանուորների հետ ընդհանուր թշնամու— հարստահարողների դէմ:

— Գերմանիայի կաթիլներին մէջ 200,000 մարկ է հաւաքված Գլըզելսէյմի մօտ մի ամառանոց գնելու համար, որը կառավարվի որպէս պատուաւոր ընծայ Վիլհելմին:

— «Presse» լրագրին Ալեքսանդրիայից հեռագրում են, յունիսի 24-ից, որ յունիսի 11-ի անկարգութիւնների պատճառով, տեղական բանուորներից և արհեստավորներից մօտ 6,000 մարդիկ առանց որ և է պարագմունքի մնային: Վերջին փաշան այցելեց պատրիարքին:

— «Daily-News» լրագրին Հոմից հեռագրում են յունիսի 10-ից, որ իտալական կառավարութիւնը հրամայեց իր դեսպանին Կ. Պոլսում, կոմս Կորտին, իր բոլոր աղգեցութիւնը գործ դնել կոնֆերենցիայի վրա այն մարով, որ եզրկատական հարցը վճովի բացառապէս Եւրոպայի ձեռքով: Ինչպէս յայտնի է, կոմս Կորտի մեծ աղգեցութիւն ունի սուլթանի վրա, որը խորհրդակցում է նրա հետ համարեալ ամեն օր մինչև անգամ այնպիսի առաքանների մասին, որոնք ոչինչ նմանութիւն չունեն զիջապահական ծառայութեան հետ:

— «Polit. Corresp.» լրագրին Բէլյութից գրում են մայիսի 24-ից, որ եզրկատական անցքերը արձագանք գտան և Ալիբայում, որովհետեւ շատ ընտանիքներ այնտեղ ապաստան գտան այն հանգամանքից յետոյ, երբ գործերի դրութիւնը Նեղոսի վրա սպառնալի կերպարանք ստացաւ: Այս օրերս շատ տաք վիճաբանութիւն կար Բէլյութի արաբական լրագիրների և եզրկատական մամուլի մէջ: Եզրկատական լրագիրները պահանջում էին, որ պետական ծառայութիւնից հեռանան ոչ միայն բոլոր եւրոպացիները, բայց նոյնպէս սերբիական բոլոր պաշտօնեաներ, որոնք քրիտոնոնութիւն են դաւանում: Եզրկատական ճգնաժամի ընդունած կրօնական բնաւորութիւնը նոր աղաքացի է, որ մասնատական ազգաբնակչութեան մէջ կրօնական շարժում կայ ուղղված Արեւմուտքի դէմ:

— «Independence Belge» լրագրի խօսքերով, բուրգական իշխան Ալեքսանդր յունիսի 8-ին վերադարձաւ իր մայրաքաղաքը: Սօֆիայում այդ առիթով մեծ տոնակատութիւններ էին կատարվում: Իշխանը բաղնիքի աղբյուրները ստացաւ, որոնցով աղաչում են նրան կառավարել երկիրը իր հայաքների համաձայն, ուշադրութիւն չը դարձնելով կուռը կուռակցութիւնների վրա: Զայտնի է, նկատուած է լրագրի, թէ ինչպէս են կազմվում այդ աղբյուրները և ինչպէս է կազմակերպվում այդպիսի շարժում: Ի հարկէ, իշխանը այդ բոլոր ցոյցերը կընդունի որպէս արտադատութիւն հաստատական կարծիքի, և այդ պատճառով կը սկսի Բուլղարիան կառավարել, որպէս իրան հաճելի կը լինի:

— «Standard» լրագրին Ալեքսանդրիայից հեռագրում են յունիսի 8-ից, որ այնտեղ հասել են արդէն Ալեքսանդրիայից դուրս եկած 2,000 գաղթականները: Այս շարքով կրկին գաղթականներով լցված հինգ նաւերի են սպասում: Յոյների կրած վնասները եզրկատուում շատ մեծ են:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Դասիճը Յուսուս Կարապետ
որոնք յետոյ յոռնաց կառավարութիւնը դատաւ
վերջապէս դաճին: Կա Ալիքիզապետ անունով
յանցաւորն է, որը մահուան է դատաւարութեան
իր կնոջը և որդուն սպանելու պատճառով: Նոր
դասիճը ընդունեց այդ պաշտօնը վեց տարով, և
այդ ժամանակամիջոցում նա պարտաւորվեցաւ
ճշգրտեմամբ կատարել իր պարտաւորութիւնները:
Դասիճը յոյներէ վրա այնպիսի զոհանք է աղ-
ղում, որ վաղ ժամանակից այդ պաշտօնը ընդու-
նում էին միայն մահուան դատաւարութեանը,
և որոնց պատիժը փոխարինվում էր ցմահ տա-
նանակիր աշխատանքներով: Եթէ որ դասիճին
պահապաններէ ճկողութեան տակ չը պահէին,
նրան առաջին պատճառ մարդը կը սպանէր:
Վերջին մի քանի տարիներէ ընթացքում Յու-
սուսանում մահուան պատիժներ չը կային:
Կարծում էին, որ այդ պատիժը իրապէս ոչնչաց-
րած է: Յոյներէ զոհանքը դէպի մահուան պա-
տիժը երևում է նրանց, որ մինչև անգամ մար-
դասպաններէ և աւաղակներէ մէջ դժուար է
զանկ մի այնպիսի մարդ, որ համաճայնի դաճ-
նի պաշտօնը կատարել:

Նիւ-Եօրկի լրագրողներ խօսքերով, քանի որ
Կիտոն գտնէ մի փոքր յոյս ունէր մահուան
պատիժը ազատվել, մեծ սառնասրտութիւն էր
ցոյց տալի դէպի մահը. իսկ այժմ, երբ մահը,
ինչպէս ասում են, դրան մօտն է, յանցաւորը
շատ վառապէս է, նրա դէմքը յուսահատութեան
արտայայտութիւն է ստացել. նա համարեա ան-
դադար լաց է լինում:

Ծոմապահների միջազգային մրցումն: Ինչպէս
յայտնի է, ղոկտոր Տաննէր, որին համբողջ աշ-
խարհի մեծ ծոմապահն անուանեցին, իր քառաս-
նորեայ ծոմապահութիւնը գիտնական խնդիր
վճռելու նպատակով կատարեց: Որովհետև, չնո-
հի ղոկտոր Տաննէրի եռանդի և կազմակերպի,
նրան յաջողվեցաւ կատարել իր անմիտ ձեռնար-
կութիւնը, այդ պատճառով Միացեալ-Նահանգնե-
րում շուտով յայտնվեցան բազմաթիւ նմանվող-
ներ, որոնք տանջում էին իրանց սովով յաճախ
ինքնակամ, բայց շատ անգամ էլ, իրանց մասին
խօսեցնել տալու ցանկութիւնից զրդված: Կիտ
այն ժամանակ, երբ ղոկտոր Տաննէր, 1880 թւի
ամառը, Նիւ-Եօրկում կատարում էր իր քառաս-
նորեայ ծոմապահութիւնը և ամենօրեայ լրագրո-
ւորներ իրանց ամբողջ սխեմակները նուիրում էին
նրա առողջութեան մասին տեղեկութիւններ հա-
ղորդելով, նա մէկ եռանդուն նմանվող գտաւ, մի
գերմանացի, Գուստավ Մէլեր անունով, որը իս-
կոյն հետեց իր մեծ վարժապետի օրինակին,
բայց միտաւ ինքնորոշ օրը: Ի հարկէ, այդ անմի-
տի մահը չը զգուշացրեց ուրիշներին, և այդ ժա-
մանակից բազմաթիւ լուրեր էին տարվում զանա-
զան ծոմապահների մասին, որոնք աւելի կամ
պակաս ժամանակամիջոցում մեղցնում էին իրանց
սովով: Այժմ Նիւ-Եօրկում կազմակերպվում է
ծոմապահների միջազգային մրցումն, այդ պատ-
ճառով Նիւ-Եօրկեան դադար չիւնողները և թաղման
կազմակերպները ուրախանում են, յուսաւոր որ
լաւ արդիւնք կունենան:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 22 յունիսի: „Голосъ“
լրագիրը հաղորդում է յունիսի 21-ից. Սե-
նատին կից բացված գիւղական դործերը քըն-
նող բաժնի նիստերը սկսվեցան: Անդամներն
են. Չերնիսովսկի, Բարիկով, Շուլց, Կուզնեցով-
ցի, Ներատով, Սեմեյով, զխաւոր նախա-
գահ Գեդըա, օրերապիւրօր Գորեմիկին:
Վարչական ճանապարհով աքսորվածների
մասնաժողովը թէպէտ վերջացրեց իր պա-
րապմունքները, բայց չի ոչնչացնել և կը
քննէ վարչական աքսորեալների ընթացող
դործերը: Կոխանօվի մասնաժողովին մաս-
նակցելու համար հրաւիրվում են սենա-
տորներ Բարիկով և Սեմեյով: „Journal
de St. Petersburg“ հաղորդում է, որ
Կ. Պոլսի կոնֆերենցիան վերջնականապէս
մշակել է երկու կէտեր 1) մինչև կոնֆե-

րենցիայի վերջնապէս զօրքեր չեն իջնի
եղիպտոսում, եթէ նրանք հարկաւոր չը
լինեն եւրոպացիներին պաշտպանելու հա-
մար նոր անկարգութիւնների ժամանակ, 2)
եթէ անհրաժեշտ լինի զինուորական մի-
ջամուրթին, ամենից առաջ այդ գործը
Բ. Դրանը կառավարվի և միայն նրա մե-
ծուկից յետոյ ուրիշ միջոցներ կը գործա-
դրվեն:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 22 յունիսի: Այսօր մի-
շէ հիւքը այրվեցաւ քաղաքից դուրս եղած
„Արկադիա“ թատրոնը: Հրդեհը կրկնու-
թեան ժամանակ սկսվեցաւ: Մարդիկ չեն
վնասված:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 21 յունիսի: Պետական
բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ
94 ռ. 1/2 Կ., երկրորդ 90 ռ. 80 Կ., երրորդ
90 ռ. 62 1/2 Կ., չորրորդ 90 ռ. 37 Կ., հին-
գերորդ 90 ռ. 12 Կ., ներքին 5% առաջին
փոխառութեան տոմսակը արժէ 219 ռ.
50 Կ., երկրորդ 211 ռ. 1/2 Կ., արեւելեան
առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 89
ռ. 1/2 Կ., երկրորդ 89 ռ. 50 Կ., երրորդ 88
ռ. 87 1/2 Կ., Ռուսաց 1 ռ. 1 լոնդոնի վրա արժէ
24.06 պէնս, Ամստերդամի վրա արժէ 121
ռ. 50 պէնս, Բուսաց 100 ռ. Համբուրգի վրա
արժէ 206 մարկ, ֆարիզի վրա արժէ 253
ֆրանկ 25 սանտիմ: Բորսայի տրամադրու-
թիւնը հանգիստ է:

ՄՇԱԿԻ ՊԱՏԱՍԻՆՆԵՐ

—ԱՍՏՐԱԽԱՆ. Պ. Պ. Պարտաւոր չէք:

—ԹԻՖԼԻՍ. Արեւոյ. Յովհան: Չոր անունով
մի նամակ է ստացված Տրապիզոնից: Կուզար-
կէիք նամակը Ներսիսեան զոյրոցը, բայց գի-
տեմք որ արձակուրդների ժամանակ այդտեղ մարդ
չի լինի: Իսկ դժբաղդապէս ձեր հասցեն չը գի-
տեմք: Բարեհաճեցէք մարդ ուղարկել խմբագրա-
տուն:

Խմբագիր—հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ТЕХНИК принимает работы: по
механическому делу, производству
чертежей на проекты построек. Так-
же желает иметь место на заводѣ
или фабрике, подходящихъ к спе-
циальности.

Стар. Арсенальная д. № 28. Н.
С. Л.

ՏԵԽՆԻԿ ընդունում է աշխատանքներ մե-
քանիկական գործերի մէջ, ընդունում է
պատուէրներ գծադրիւններ և շինութիւնների
պրօեկտներ պատրաստելու, պատրաստ է
պաշտօն ընդունել մի գործարանի կամ ֆաբ-
րիկայի մէջ իր մասնագիտութեանը յարմար:
Հասցէն վերեւ կարդացէք:

3-4

Ներսիսեան գաղանթի բարձր դասա-
տան աշակերտները միւր կամեւում է պա-
տրաստել աշակերտներ և աշա-
կերտուհիներ՝ բոլոր Հայ գաղանթների
ստորին և միջին դաստատանց համար: Ցան-
կացողք թող գիմեն Կոմիտասի կարկան-
տարայում պ. Գրիգոր Կակեանի խանութը
№ 1.

Խոնարհարար խնդրում են ԵՐԵՒԱՆԻ պա-
տուէրի պարոններին, տիկիներին և օրիորդ-
ներին, որոնք ՊԱՐՏ են մնում մեր ԽԱՆՈՒ-
ԹԻՆ, վճարել իրանց պարտքը մինչև յունիս
ամսի 1-ը: Հալարակի դէպքում ստիպված
կը հրատա չկեմ առանձին յայտարարու-
թեամբ նրանց անուններն ու ազգանուն-
ները:

ԳԻՐԵԳ ԽԱՆԱՋԱՏԱՆՑ

ՄԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂ, որ այժմ
արդէն Մանգլիսում է ապրում, յանձն է
առնում պարագիւր երեխաների հետ՝ թէ
արքունական և թէ հայոց ուսումնարան-
ների աշակերտների և աշակերտուհիների
հետ:

Պայմաններ կարելի է առաջարկել հե-
տեւալ հասցեով. Манглись, Габриэль
Мирзоевъ, въ рошѣ, дача Марѣи
Тамоѣвовой.

Въ Редакціи газеты

«МШАКЪ»

Продается

БРОШЮРА

„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ.“

Д. Григорія АРЦРУНИ.

Брошюра напечатана въ Москвѣ.

Цѣна 25 коп.

ՄԻՋԻ փողոց, Կաթօլիչէսկայա փողոցի անկիւն թիւ 13.

Աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ ծախվում են. ՎԻՆՆԱՅԻ ՄԵՐԵԼ, ամե-
նայն տեսակ, Ֆրանսիական և անգլիական երկաթէ ԿՐԱՎԱԹՆԵՐ 8—30 ռ., չա-
մադաններ 250—25 ռ., սակիջաժներ 1. 30—12 ռ., սոսն դոսկնէր ձա-
նապարհի 6—35 ռ., մարաններ (погребы) 6—25 ռ., սամօ վարներ 6
60 Կ.—1.25 ֆուստը, կուխոնի պոնձէ ամաններ, գերմանիայի երկաթէ էմալով
ամաններ. ու մի վալնի կնէր մրամօրնի 38 ռ.—75 ռ., հրացաններ
երկու լուսնի 6—32 ռ., ու էվոլվէրներ ամենայն տեսակ 3. 50—30
ռ., պատրոններ. (զուլաններ) ընկոյզերի, սիգար Ռենգարդի ֆարիկից. պապի-
րու և թամբաքու Կուշնարովի գրիզի պապիրօզի. 5,000 ՖՈՒՆՏ ԹԵՑ (չայ) ԵՂ.
ՊԱՊՈՎՆԵՐԻ, ընկղիւտ. (սուխար չայու և կաֆէի) Եֆէմի. Կոֆէ Եֆէմի և
Միկէյսնի. Պետերբուրգում 40—1 ռ. 25 Կ. հայելիներ ամենայն տեսակ
28 Կ.—240 ռ., պրոբկայ գինեգաճառների, հանքային և դարեջրի (для
зельтерскихъ водъ и пива) ղուլթուկ (пучк), պապիտներ սամվարի և
չայու, դանակ չանդուլ գանազան ֆարիկաների 1 ռ. 20 Կ.—25 ռ. դոսկինը,
գրչակութիւն 1 ռ. 80 Կ.—5—60 Կ. դանակ շիւրի 1—60 Կ.—12 ռ., դա-
նակ հայելի 20 Կ.—1 ռ., հատը, կուխոնի 1—40 մինչև 3—20 Կ. պրիբոր.
միս կարելու մաշինայ. Անգլիական ութներ, Բրիտանիկ չայնիկներ, կաֆէի-
նիկներ ամենայն տեսակ, Չաղացներ կաֆէի համար, ֆիլտրեր—Չոր մաքրերու,
կրամալ կարօրէին 18 Կ., փաք Ֆրանսիայի ծաղի, թուղթ փոշու, կանվերու-
ներ, սուրճուչ, մառիտ, զրիչ երկաթէ, գրչակութ, քարտասխտակ, թանաք,
թանաքամաններ, պրեսպապիներ, գրչակներ սեղանի և չայու ֆրամէ, վարչապի
և բրիտանիկ դոսկինը 1—50 Կ. մինչև 12 ռ., և չայու 45 Կ.—5 ռ., չու-
միկէք 45 Կ.—5 ռ., շամադաններ ամեն տեսակ 25 Կ.—12 ռ. Չուխտ, պոլ-
սապոզիաններ վարչապի, Ռեզիւնի ԿԱՎՈՆԵՐ, ամեն տեսակ, դուլաններ կա-
նանց և մարդկերանց 15 Կ.—50 Կ. Չուխտ, շապիկներ, մարդկերանց դուլա-
տիկներ, գոնտիկներ 35 Կ.—4—50 Կ., հատ, անձրեկի և չորի, սանդուղի շիւ-
մայու ոսկորէ, գոնտապիւրովի և փայտէ, շապկաներ գլխի, շորի, սապիկի, պոլի և
կարտի համար. չուլքի թէլ (бумага) մատուկի կօժի և շալէ (парусь) ֆէլ-
չապիէք մարդկերանց և կանանց պորտմաններ, քիսաներ, պապիրօսի ամաններ
և մանր գոլանտերիցի ապրանքներ, սուպոն ամեն տեսակ 3 Կ.—30 Կ.,
կտոր, հոտապէտ շիւր, պուգրա, Գիլցերին շիւր քաջալի, հոտապէտ պարաշոնի
ԿԻՆԵՐԻ ԼԱՐՈՐԱՏՈՐԻՑ. և այլն և այլն և այլն:

Վաճառականներին առանձին պայմաններով և զիջումով վերցիւնելու ապ-
րանքներ մեծ քանակութեամբ մշտապէս գտնվում են ՄԻՔԱՅԵԼ ՏԵՐ ՆԻԿՈՂՈ-
ՍԵԱՆՑԻ պահեստում. (въ складѣ) միջի փողոցում կաթոլիկաց փողոցի ան-
կիւնում № 13.

Օտարազգայացիք կարող են գիմել հետեւալ հասցեով. Тифлисъ Ми-
хаилу Н. Теръ-Никогосову.

78—180

ՄԻՋԻ փողոց, Կաթօլիչէսկայա փողոցի անկիւն թիւ 13.

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ
Ժ Օ Ր Ժ Ս Ա Ն Ի
„ՎԱՐԴԱԳՈՅՆ ԱՄՊ“
Մանկական վեպը:
Ծախվում է ի նպաստ մի չքաւոր
աշակերտի Կենտրոնական և Կոլ-
կանեան գրախանութիւններում:
Գինն է 25 Կ.:

ՍՏԱՅՎԱՍԷ զրեւու թուղթ առա-
ջին տեսակի 4 ռ. 50 Կ. օղման, բրինձ 6,
8 և 9 Կ. ֆոնաւոր, խինայի գինի Չերմի
դեմ 1 ռ. 40 Կ. շերք, փռչի տարափոխի
հիւանդութեան դեմ, լուացքի և սամվար
սրբելու համար: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱ-
ՆՈՒԹԻ ՄԷՋ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ
ԳԱԼԵՐԷՑ: Նոյն տեղը լէպիզիաներ,
ջիտրադ և շերքետ ծառաի դեմ Ծածկոց-
ներ 4 ռ., շօթադ երկու բաժակի համար
5 կոպէկ: Երկաթէ մահճականներ 8 ռ. և
այլն: 5—10